

Элективті пәндер каталогы

1. Неврология, психиатрия, реабилитация және нейрохирургия кафедрасы

2. Резидентура

3. Білім беру бағдарламасы: «Нейрохирургия ересектердің, балалардың»

4. 2-ші жыл

5. Пәні: «Балалар хирургиясы»

6. Кредиттер саны : 4 кредит

7. **Пәннің мақсаты:** меңгеру балалар хирургиясының қазіргі мәселелері, балалардағы хирургиялық аурулардың клиникалық көрінісінің ерекшеліктері, сонымен қатар хирургиялық ауруларды диагностикалау, емдеу және алдын алу принциптері туралы білім балалық шақтағы аурулар.

8. Пәннің мазмұны:

Балалар хирургиясымен таныстыру. Даму тарихы. Балалық шақтың хирургиялық ауруларының ерекшеліктері. Балалардағы тұншықтырылған грыжа. Балалардағы бас жарақаты. Балалардағы жоғарғы аяқтың жарақаты. Балалардағы төменгі аяқтың жарақаты. Балалардағы омыртқаның жарақаты. Балалардағы сүйектер мен буындардың остеохондропатиялары және туа біткен аурулары. Балалардағы біріктірілген зақымданулар. Балалардағы жедел церебральды жеткіліксіздік. Балалардағы тыныс алуды қолдаудың негізгі принциптері. Балалардағы шұғыл жағдайларда инфузиялық және трансфузиялық терапия.

9. Тапсырмалар:

- Пациенттердегі патологиялық жағдайларды, симптомдарды, ауру синдромдарын және нозологиялық нысандарын аурулардың және денсаулыққа байланысты проблемалардың халықаралық статистикалық жіктемесіне сәйкес диагностикалауға резиденттерді үйрету.

- Резиденттерді хирургиялық медициналық көмекті қажет ететін науқастарды басқаруға және емдеуге үйрету.

- Тұрғындарды денсаулықты сақтауға және нығайтуға, оның ішінде салауатты өмір салтын қалыптастыруға, балалар мен жасөспірімдерде аурулардың пайда болуының және (немесе) таралуының алдын алуға, олардың ерте диагностикасына, себептері мен жағдайларын анықтауға бағытталған іс-шаралар кешенін іске асыруға үйрету. олардың пайда болуы мен дамуы, сондай-ақ қоршаған орта факторларының адам денсаулығына зиянды әсерін жоюға бағытталған.

10. Пәнді таңдаудың негіздемесі: Балалар хирургиясы қазіргі медицина мен мамандандырылған көмектің маңызды бағыттарының бірі болып табылады. Әдебиеттер көрсеткендей, ғылыми-техникалық прогресс балалар хирургиясына диагностика мен емдеудің жаңа түрлерін, жақында «жаңа технологиялар» деп аталып кеткен жаңа әдістемелер мен тәсілдерді енгізуге жағдай жасайды. Жаңа технологияларды қолдану хирургиялық араласу уақытын ертерек жасқа ауыстыруға, кейбір жағдайларда қиын, күрделі және қауіпті хирургиялық араласудан бас тартуға және емдеудің баламалы әдісін таңдау арқылы оң нәтижеге қол жеткізуге мүмкіндік береді. Емдеудің жоғары сапасы көбінесе диагноз деңгейімен анықталады. Диагностикалық құрал-жабдықтармен жабдықтау әртүрлі зерттеулер жүргізуге мүмкіндік береді және рентген-эндоваскулярлық, лапароскопиялық және торакоскопиялық хирургия сияқты жаңа бағыттарды іздестіру мен жүзеге асыруға мүмкіндіктер ашады. Алайда, әдеби дереккөздерді талдау балалардағы хирургиялық патологияны зерттеу кезінде аурулар мен олардың асқынуларының алдын алуға ықпал ететін фактор ретінде отбасының және оның медициналық қызметінің рөлі зерттелмегенін көрсетеді.

он бір.

Оқыту нәтижелері

Білім (танымдық сала)	Дағдылар мен дағдылар (психомоторлы сфера)	Жеке және кәсіби кұзыреттіліктер (қарым-қатынастар)
Балалар хирургиясы саласындағы проблемалық мәселелерді, принциптерді,	Отандық және ғылыми зерттеулердің нәтижелері	Науқаспен, оның туыстарымен, әріптестерімен және басқа қызметкерлермен

<p>ғылыми зерттеу әдістерін және дәлелді медицинаны біледі.</p> <p>Балалар хирургиясы саласындағы аурулардың патогенезін, клиникалық көріністерінің өзгергіштігін, диагностиканың, емдеудің және алдын алудың заманауи әдістерін біледі.</p> <p>ұйымдастыру бағыттары мен әдістерін, балалар хирургиясы саласындағы науқастарға медициналық көмек көрсету сапасын бағалау критерийлерін біледі.</p> <p>туралы идеялары бар балалар хирургиясы саласындағы науқастарды емдеу нәтижелерін бағалау және ғылыми мәліметтер алу үшін зертханалық және аспаптық диагностикалық зерттеу әдістерін қолданудың жалпы принциптері.</p>	<p>бойынша әдебиеттік деректерді талдай алады шетелдік авторлар, ғылыми зерттеулердің өзекті мәселелері бойынша ақпарат жинау, балалар хирургиясы саласында алға қойылған гипотезаларға статистикалық тексеру жүргізу;</p> <p>- аурудың немесе жағдайдың (аурулар тобының немесе жағдайлардың) клиникалық көрінісін бағалау, диагностикалау, емдеуді тағайындау, педиатриялық саладағы науқастарға оңалту және алдын алу шараларын ұсыну</p> <p>хирургия;</p> <p>- медициналық көмекті ұйымдастыру мен сапасын бағалау, проблемаларды анықтау;</p> <p>балалар хирургиясы саласындағы науқастарға медициналық көмек көрсету процесіне, мерзіміне және нәтижелеріне қатысты;</p> <p>- ғылыми мәселелерді шешуге қажетті зертханалық және аспаптық диагностикалық зерттеу әдістерін таңдау, балалар хирургиясы саласындағы ғылыми зерттеулердің нәтижелерін түсіндіру.</p> <p>- белгілі бақылау әдістерін қолдануды біледі</p> <p>сапаны бағалау критерийлерін пайдалана отырып медициналық көмектің сапасы, педиатриялық саладағы науқастарға медициналық көмек көрсетуді жақсарту бойынша ғылыми мәселелерді шешу операция</p>	<p>ең сенімді қарым-қатынас орнатуға қабілетті .</p> <p>Кәсіби, жеке және корпоративтік байланыстарды орнатуда білімін қолданады.</p> <p>Диетология және бағыну ережелерін сақтай отырып, студенттермен, мұғалімдермен, пациенттермен кәсіби қарым-қатынас дағдыларын жетілдіруге ұмтылу .</p>
--	---	--

12. Пререквизиттер : қалыпты анатомия, патологиялық анатомия , қалыпты физиология, патологиялық физиология , гистология.

13. Постреквизиттер : жүйке аурулары, нейрохирургия, реабилитация.

14. Әдебиет

Негізгі :

1. Балалар хирургиясы: оқу құралы / - ред. Ю.Ф. Исакова, А.Ю. Разумовский. М.: GEOTARМЕДИЯ , 2015. - 1040 б.
 2. Балалар хирургиясы: оқулық [Электрондық ресурс] ред. Ю.Ф. Исакова, А.Ю. Разумовский. М.: GEOTARМЕДИЯ , 2016. - 1040 б.
 3. Балалар хирургиясы. Ұлттық нұсқаулықтың қысқаша нұсқасы [Электрондық ресурс] ред. А.Ю. Разумовский; респ. ред. А.Ф. Дронов М.: GEOTARМЕДИЯ , 2016 ж.
 4. оқулық М.П.Разин, В.А.Скобелев, Л.М.Железнов [және т.б.] университеттеріне арналған нұсқаулық. М.: GEOTARMEDIA , 2020 - 327 б.
- Қосымша:**
5. Туылған кездегі бас жарақаты (жеке медициналық көмектің негіздері): оқу құралы. нұсқаулық [Электрондық ресурс] ред. А.С. Жұмыс. Санкт Петербург : SpetsLit , 2018. - 80 б. Қол жеткізу режимі: <http://booksup.ru> .
 6. Хирургиялық аурулар, ред. Ю.А.Козлова, В.М. : GEOTAR-Media, 1 - 9 шала туылған нәрестелер: ұлттық. қолдар А.Новожилова , А.Ю.Разумовский 2019 - 580 б.
 7. Леванович В.В., Жила Н.Г., Комиссаров И.А. Балалардың амбулаториялық хирургиясы : оқу құралы. М.: GEOTAR- Медиа , 2014. 144 б .
 8. Миронов С.П. Клиникалық ұсыныстар. Балалық және жасөспірімдік травматология және ортопедия / ред. С.П. Миронова . М.: GEOTAR- Медиа , 2017. 416 б.

1. Неврология, психиатрия, реабилитация және нейрохирургия кафедрасы

2. Резидентура

3. Білім беру бағдарламасы: «Нейрохирургия ересектердің, балалардың»

4. 2-ші жыл

5. Пәні: «Ауруханадағы онкология»

6. Кредиттер саны : 4 кредит

7. Пәннің мақсаты: Қатерлі ісік туралы теориялық білімді меңгеру және консультативтік, диагностикалық, емдік, профилактикалық, тәрбиелік және тәрбиелік мәселелерді шешу үшін онкологтың практикалық қызметінде қажетті тәжірибелік дағдыларды дамыту.

8. Пәннің мазмұны : Онкологияның қазіргі мәселелері мен міндеттері. Онкологиялық көмекті ұйымдастыру. Қатерлі ісіктердің аурушандығы мен өлімі. Қатерлі ісіктің жас-жыныстық ерекшеліктері. Диагностикалық алгоритм, диагностикалық кезеңдері, диагностикалық зерттеу түрлері. Қатерлі ісіктерді диагностикалаудың жалпы принциптері. Зертханалық диагностикалық әдістер: биохимиялық, иммунологиялық зерттеулер. Иммундық статусты бағалау. Ісіктердің иммунодиагностикасы. Неоплазмаларды визуализациялау әдістері. Рентгендік зерттеу, рентгендік компьютерлік томография. Ісіктердің онкоморфологиялық диагностикасы. Морфологиялық зерттеудің принциптері. Хирургия. Хирургиялық араласулардың классификациясы. Хирургиялық араласудың негізгі принциптері. Онкологиялық аурулардың сәулелік терапиясы. Науқасты сәулелендірудің техникалық жабдықтары және әдістері. Қатерлі ісіктің химиотерапиясы. Онкологиялық қызметтің құрылымы. Онкологиялық қызметтің міндеттері мен функциялары. Басқа медициналық мекемелермен байланысы. Жабдық. Еңбекке қабілеттілік сараптамасының түсінігін, мақсаты мен міндеттерін анықтау. Еңбекке жарамсыздықты қуәландыратын негізгі құжаттар және оларды толтыру мен берудің жалпы ережелері. Еңбекке уақытша жарамсыздық сараптамасын ұйымдастыру. Мүгедектігі бар

науқастарға арналған құқықтық ережелер. Қатерлі ісікпен ауыратын науқастарды әлеуметтік қамсыздандыру.

9. Тапсырмалар:

- диагностикасы, алдын алу, болжамды бағалау және қатерлі ісікпен ауыратын науқастарға жедел медициналық көмек көрсету бойынша заманауи теориялық және практикалық білімі бар нейрохирург дайындау .
- қатерлі ісікпен ауыратын науқастарға қажетті интенсивті терапия процедураларын жүргізу бойынша білім , дағдылар және практикалық дағдыларға үйрету .
- стационарлық және амбулаторлық жағдайларда оңалтудың бастапқы кезеңінде онкологиялық аурулармен ауыратын науқастарға оңалту терапиясын жүргізуге үйрету .

10. Пәнді таңдаудың негіздемесі:

Пәннің өзектілігі соңғы онжылдықтарда бірқатар факторлармен анықталған онкология мәселелеріне қызығушылықтың артуы болып табылады. Әлемнің көптеген дамыған елдеріндегі сияқты Қазақстан Республикасында да қатерлі ісік аурулары мен олардан болатын өлім-жітім тұрақты өсуде. Біздің ел тұрғындарының өлім-жітім құрылымында қатерлі ісіктер жетекші орындардың бірін алады. Өмірінде алғаш рет ісік диагнозы қойылған және бір жыл ішінде тіркелген науқастардың саны соңғы он жылда өсу тенденциясына ие болды.

11. Оқыту нәтижелері

Білім (танымдық сала)	Дағдылар мен дағдылар (психомоторлы аймақ)	Жеке және кәсіби құзыреттіліктер (қарым-қатынастар)
<p>Қатерлі ісіктердің пайда болуына ықпал ететін факторларды және алдын алу шараларын біледі қатерлі ісік. белгілерін және олардың даму патогенезін біледі.</p> <p>Біледі:</p> <ul style="list-style-type: none"> - қатерлі ісіктерді диагностикалаудың заманауи әдістері, аспаптық және морфологиялық зерттеулердің рөлі мен әдістері; - радикалды және паллиативтік емдеудің заманауи принциптері мен нәтижелері қатерлі ісіктер, - онкологиядағы деонтологиялық аспектілер, - әртүрлі ауруларды сауықтыру және клиникалық бақылау мәселелері, санаториялық-курорттық емдеуге көрсеткіштер; - ерте диагностика мен нәтижелерді жақсартуға бағытталған ғылыми зерттеулер 	<p>Анықтай алады :</p> <ul style="list-style-type: none"> - ауру тарихына, аурудың клиникалық көрінісіне, сатысына және гистологиясына негізделген ісік құрылымы, сәулелік емдеуге көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштерді анықтау. <p>Біледі:</p> <ul style="list-style-type: none"> - диагностика және емдеу әдістері, алдын алу; онкологиялық аурулардың дифференциалды диагностикасы ; - ерте сауығу кезеңінде науқастарды реабилитациялау . - қажетті диагностикалық, емдеу және алдын алу шараларын жүргізу; алғашқы реанимациялық көмекті қоса алғанда, науқастың жағдайының ауырлығын бағалай білу, сараланған диагностика жүргізу; 	<p>Науқаспен, оның туыстарымен, әріптестерімен және басқа қызметкерлермен ең сенімді қарым-қатынас орнатуға қабілетті .</p> <p>Кәсіби, жеке және корпоративтік байланыстарды орнатуда білімін қолданады.</p> <p>Диетология және бағыну ережелерін сақтай отырып, студенттермен, мұғалімдермен, пациенттермен кәсіби қарым-қатынас дағдыларын жетілдіруге ұмтылу .</p>

біздің елімізде және шетелде онкологиялық науқастарды емдеу.	- қатерлі ісікпен ауыратын науқастарды оңалту кезінде қолданылатын фармакотерапия, физиотерапия және басқа емдеу әдістерінің негіздері. - оқу, ғылыми, анықтамалық әдебиеттермен, сондай-ақ интернет желісіндегі медициналық сайттармен өзіндік жұмыс жүргізу.	
--	---	--

12. Пререквизиттер : қалыпты анатомия, патологиялық анатомия , қалыпты физиология, патологиялық физиология , гистология.

13. Постреквизиттер : жүйке аурулары, нейрохирургия, реабилитация.

14. Әдебиет: негізгі және қосымша

Негізгі:

1. Труфанов, Г.Е. Сәулелік терапия (радиотерапия) / Г.Е.Труфанов [т.б.]; өңдеген Г.Е. Труфанова - Мәскеу: GEOTAR-Media, 2018. - 208 б.
2. Черенков, В.Г. Онкология: оқу құралы / В.Г.Черенков. - 4-ші басылым, рев . және қосымша - Мәскеу: GEOTAR-Media, 2020. - 512 б.: сырқат. - 512 с. - ISBN 978-5-9704-5553-1.
3. Давыдов, М.И. Онкология: оқу құралы / М.И.Давыдов, Ш.Ганцев [және т.б.]. -Мәскеу: GEOTAR Media, 2020. - 920 б.: сырқат. - 920 с. - ISBN 978-5-9704-5616-3.
4. «Антитуморлық дәрілік терапия» ұлттық нұсқаулық / ред . В.А.Горбунова , М.В.Стенина - Мәскеу: GEOTAR-Media, 2022.

Қосымша:

1. Горбунова, В.А. Нейроэндокриндік ісіктер. Диагностика мен емдеудің жалпы принциптері: практикалық нұсқаулық / ред. В.А. Горбунова. - Мәскеу: GEOTAR-Media, 2021. - 600 б. - ISBN 978-5-9704-5997-3. Қол жеткізу режимі: <http://www.studmedlib.ru/kitap/ISBN9785970459973.html>
2. Ганцев, Ш. Меланома / Ганцев Ш., Кзыргалин Р., Тимин К. Е. - Мәскеу: GEOTAR-Media, 2020. - 160 б. (Онкология сериясы) - ISBN 978-5-9704-5658-3. Режим кіру : <http://www.studmedlib.ru/book/ISBN9785970456583.html>.

1. Неврология, психиатрия, реабилитация және нейрохирургия кафедрасы

2. Резидентура

3. Білім беру бағдарламасы: «Нейрохирургия ересектердің, балалардың»

4. 2-ші жыл

5. Пәні: «Ауруханадағы ангиохирургия»

6. Кредиттер саны: 4 кредит

7. Пәннің мақсаты: Қан тамырлары ауруларымен ауыратын науқастарға толық медициналық көмек көрсете алатын және мүгедектіктің төмендеуін және Қазақстан Республикасы халқының еңбек өнімділігінің деңгейін арттыруды қамтамасыз ететін жоғары білікті ангиохирургтерді дайындау.

8. Пәннің мазмұны: Қан тамырлары хирургиясының даму тарихы. Қазақстан Республикасында ангиохирургиялық қызметті ұйымдастыру. Жүрек-тамыр жүйесінің анатомиясы. Топографиялық анатомия. Негізгі кемелерге қол жеткізу. Созылмалы ми жеткіліксіздігінің этиологиясы, патогенезі және диагностикасы. Каротид артериясының хирургиясы кезіндегі гемодинамикалық өзгерістер және асқынулардың басқа қауіп факторлары. Каротидті эндартеректомия.

Көрсеткіштер, қарсы көрсеткіштер. Каротидті эндартерэктомия. Периоперативтік кезең. Каротидті эндартерэктомия. Каротидті эндартерэктомия. Көрсеткіштер, қарсы көрсеткіштер. Эндovasкулярлық рентген ұйқы артерияларын стенттеу, көрсеткіштері, қарсы көрсеткіштері. Әдістері. Каротид артериясының екі жақты ауруы бар науқастарды басқару. Хирургиялық емдеу әдісі мен тактикасын таңдау. Көрсеткіштер, қарсы көрсеткіштер.

9. Тапсырмалар:

- диагностикасы, алдын алу, болжамды бағалау және қатерлі ісікпен ауыратын науқастарға жедел медициналық көмек көрсету бойынша заманауи теориялық және практикалық білімі бар нейрохирург дайындау.
- қатерлі ісікпен ауыратын науқастарға қажетті интенсивті терапия процедураларын жүргізу бойынша білім, дағдылар және практикалық дағдыларға үйрету.
- стационарлық және амбулаторлық жағдайларда оңалтудың бастапқы кезеңінде онкологиялық аурулармен ауыратын науқастарға оңалту терапиясын жүргізуге үйрету.

10. Пәнді таңдаудың негіздемесі:

Қазіргі уақытта инсульт бүкіл әлемде халықтың өмірі мен денсаулығына қауіп төндіретін жаһандық індет болып жарияланды. Жыл сайын шамамен 17 миллион адам инсульттан зардап шегеді, олардың 70% табысы төмен немесе орташа елдерде тұрады. Егер инсультпен күресу үшін біртұтас жаһандық шаралар қабылданбаса, 2030 жылға қарай инсульттан қайтыс болғандар 7,8 миллионға жетеді деген болжам бар. Қазақстан Республикасында (ҚР) МИ таралуы бойынша үшінші орында, миокард инфарктісі мен қатерлі ісіктерден біршама төмен.

Ресми статистикаға сәйкес, 2015 жылы 40 мыңнан астам қазақстандық инсультке шалдыққан, оның 24 пайызы өліммен аяқталды. Еліміздің әртүрлі аймақтарында инсультпен сырқаттанушылық жылына 1000 адамға шаққанда 2,5-тен 3,7 жағдайға дейін, ал өлім-жітім 100 мың адамға шаққанда 100-ден 180 жағдайға дейін жетеді. МИ Қазақстан Республикасында мүгедектіктің негізгі себебі болып табылады және 100 000 халыққа шаққанда 104,6 құрайды. Әдебиеттерге сәйкес ишемиялық инсульт 70% құрайды. Осыған байланысты ангиохирург ұйқы артерияларының стенозы кезінде ишемиялық инсульттің хирургиялық алдын алумен айналысуы керек.

11. Оқыту нәтижелері

Білім (танымдық сала)	Дағдылар мен дағдылар (психомоторлы аймақ)	Жеке және кәсіби құзыреттіліктер (қарым-қатынастар)
<p>Ангиохирургиялық профилі бар науқастарды клиникалық тексеруді ұйымдастырудың және жүргізудің жалпы принциптері туралы біледі, соның ішінде және балалар; Негізгі ангиохирургиялық аурулардың клиникалық белгілерін, олардың профилактикасын, диагностикасын және емдеуін біледі; Ангиохирургиялық науқасты тексерудің жалпы және функционалдық әдістерін біледі; Біледі:</p>	<p>Істей алады:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ангиохирургиялық аурудың жалпы және спецификалық белгілерін анықтау, әсіресе шұғыл көмек немесе қарқынды терапияны қажет ететін жағдайларда. - науқастың жағдайының ауырлығын бағалау және науқасты осы жағдайдан шығару үшін қажетті шараларды қабылдау, реанимациялық шаралардың көлемі мен реттілігін анықтау - арнайы зерттеу әдістерінің қажеттілігін және олардың реттілігін (зертханалық, радиологиялық, радиоконтраст 	<p>Науқаспен, оның туыстарымен, әріптестерімен және басқа қызметкерлермен ең сенімді қарым-қатынас орнатуға қабілетті.</p> <p>Кәсіби, жеке және корпоративтік байланыстарды орнатуда білімін қолданады.</p> <p>Диетология және бағыну ережелерін сақтай отырып, студенттермен, мұғалімдермен, пациенттермен кәсіби қарым-қатынас дағдыларын жетілдіруге ұмтылу.</p>

<p>-ангиохирургиядағы ауырсынуды басудың принциптерін, әдістерін, ерекшеліктерін және әдістерін, қарқынды терапия және реанимация мәселелерін;</p> <p>- ангиохирургиялық аурулардың фармакотерапиясының негіздері, соның ішінде антибиотиктерді жалпы және жергілікті қолдану; ангиопротекторлар, гормондық терапия ; иммунобиология; радиология;</p> <p>-науқасты операцияға дайындау және операциядан кейінгі кезеңді басқару принциптерін;</p> <p>- операциялық бөлмелер мен реанимация бөлімдерінің жабдықталуы, құрал-жабдықтармен жұмыс істеу кезіндегі қауіпсіздік шаралары; әртүрлі ангиохирургиялық операцияларда қолданылатын хирургиялық құралдар .</p>	<p>функционалдық және т.б.) анықтау, олардың мәліметтерін түсіндіру;</p> <p>-УДЗ және ангиография мәліметтерін интерпретациялау;</p> <p>-бейне эндоскопиялық әдістерді, УДЗ және КТ бақылауындағы пункция әдістерін қолданып хирургиялық операцияларды орындау ;</p> <p>-науқасты шұғыл немесе жоспарлы операцияға дайындау жоспарын жасау; гомеостаздың бұзылу дәрежесін анықтау, науқас денесінің барлық функционалдық жүйелерін операцияға дайындау;</p> <p>-операциядан кейінгі науқастарды басқару және операциядан кейінгі асқынулардың алдын алу схемасын жасау</p>	
--	--	--

12. Пререквизиттер : қалыпты анатомия, патологиялық анатомия , қалыпты физиология, патологиялық физиология , гистология.

13. Постреквизиттер : жүйке аурулары, нейрохирургия, реабилитация.

14. Әдебиет: негізгі және қосымша

Негізгі:

1. Инсульт. Диагностика, емдеу, алдын алудың заманауи тәсілдері. Әдістемелік ұсыныстар/ Д.Р. Хасанова, В.И. Данилов, М.В. Сайхунов т.б. – Қазан, Алматы, 2010 .-88 б.
2. ауыратын науқастарды ерте емдеуге арналған нұсқаулық : Америка жүрек қауымдастығының/Американдық инсульт қауымдастығының денсаулық сақтау мамандарына арналған нұсқаулық. 2013 – 2014. [Электрондық ресурс] www.eso-stroke.org
3. Соколович А.Г. Қан тамырлары хирургиясы және ангиология. М .: Феникс. – Оқулық, 2006, 176 б.
4. Куликов В.П. (ред.) Қан тамырлары ауруларының ультрадыбыстық диагностикасы. - Дәрігерлерге арналған нұсқаулық. – 1-ші басылым. – М.: СТРОМ, 2007. – 512 б. – ISBN 5-900094-29-4.
5. Сол М.М. (ред.) Церебральды доплерография бойынша анықтамалық. - М.: Спектрмед , 2004. – 52 б.
6. [Дуа А., Десай С., Холкомб Дж. \(ред .\). Қан тамырларының жарақатына клиникалық шолу . - 2014. — 385 б. — ISBN 978-3642390999](#)

7. [Cronenwett JL, Johnston K.W. Резерфордтың қан тамырлары хирургиясы](#) . - 2016. — 2448 б. — ISBN: 978-1-416-05223-4.

Қосымша:

1. Қожанова А.Қ., Ибраев С.Е., Самосюк Н.И. Емдеу және оңалтудың дәрілік емес әдістері. Реабилитациялық медицина бойынша оқу құралы, 2012. – 23 б.
2. Ковальчук В.В. Инсультан кейінгі науқастарды медициналық-әлеуметтік оңалту. М: Санкт-Петербург мемлекеттік медицина университеті , 2013. – 87 б.
3. Де Беки М.Е., Петровский Б.В. Жүрек пен қан тамырларының шұғыл хирургиясы. – М.: Медицина, 1980 ж.
4. [Ашер А., Покровский А.В. Хаймович бойынша қан тамырлары хирургиясы. 1-том](#) , 2-том. Транс. ағылшын тілінен өңдеген А.В.Покровский - 2-ші басылым. (эл.). - М.: БИНОМ. Білім зертханасы, 2012. - 644 б., 600 б.
5. [Lumley JSP, Noballah JJ қан тамырлары хирургиясы](#) . - 2016. - 474 б. ISBN: 354041102X

1. Неврология, психиатрия, реабилитация және нейрохирургия кафедрасы

2. Резидентура

3. Білім беру бағдарламасы: «Нейрохирургия ересектердің, балалардың»

4. 2-ші жыл

5. Пәні: «Нейровизуализация және функционалдық диагностика әдістері»

6. Кредиттер саны: 4 кредит

7. Пәннің мақсаты: нейрохирургтың таңдаған мамандығына дифференциалды компонент ретінде неврологиялық патологияны диагностикалау үшін нейровизуализация негіздерін түсіну әдістемесін меңгеру.

8. Пәннің мазмұны: Жүйке жүйесі ауруларының диагностикасындағы рентгенография. Қолданудың негізгі көрсеткіштері. Кезінде динамикалық басқару әдісінің мүмкіндіктері хирургиялық араласулар. Бас сүйек пен мидың КТ сканері. Бас сүйек пен мидың әртүрлі бөліктерін мақсатты түрде зерттеу. Омыртқаның және жұлынның КТ. Омыртқаның зақымдануының КТ белгілері. 3D модельдеу. Мидың МРТ. Мидың әртүрлі бөліктерін мақсатты түрде зерттеу. Корональды бөлімдер. Жұлынның МРТ. МР мүмкіндіктері – шашыраңқы склерозды, орталық жүйке жүйесінің ісіктерін диагностикалау. Қан тамырларын бейнелеу әдістері. Қолданудың негізгі көрсеткіштері. Ми мен жұлынның MR ангиографиясы. Мидың әртүрлі бөліктерін мақсатты түрде зерттеу. Аневризма, артериовенозды диагностикада MR ангиография ми мен жұлынның ақаулары . Перспективті нейробейнелеу әдістері. Функционалды МРТ. PET, SPECT – томография, магниттік спектроскопия, магнит көзінің локализациясы.

9. Тапсырмалар:

Неврологиялық патологияны диагностикалауда қазіргі заманғы нейровизуалды зерттеу әдістерін жетік меңгерген нейрохирург дайындау.

-Ординаторларды клиникалық ойлауға үйрету, сараланған тәсілді тұжырымдау науқастарды диагностикалауға және емдеуге, алған білімдерін тәжірибеде қолдана білуге.

- Тұрғындарды төтенше жағдайларда медициналық көмек көрсетуге және ауруханалар мен емханалардың мамандандырылған бөлімшелерінде дербес медициналық қызмет көрсетуге үйрету.

10. Пәнді таңдаудың негіздемесі:

20 ғасырдың аяғында магнитті-резонанстық томография (МРТ) және рентгендік компьютерлік томография (КТ) медицинаның барлық дерлік салаларында ауруларды диагностикалау тәсілдерін төңкеріспен клиникалық тәжірибеде берік орнықтырды. Бұл неврологияға толығымен қатысты, ол МРТ және КТ арқасында клиникалық және нейробейнелеуді салыстырудағы бірегей тәжірибемен байытылған . Жоғары өрісті МРТ сканерлерінің және ультра жылдам импульстік тізбектердің пайда болуы диффузиялық процестердің жылдамдығын, жергілікті және негізгі қан ағынын, мидағы CSF ағынын және т.б. бағалауда нейробейнелеудің жаңа диагностикалық мүмкіндіктерін ашты. Нейробейнелеудің одан әрі эволюциясы келесідей болды МРТ және КТ

сканерлерінен кескін алу жылдамдығын арттыру жолы, деректерді жазудың жаңа технологияларын, оларды өңдеу алгоритмдерін құру. Қазіргі уақытта жоғары өрісті магниттік резонансты және мультиспиральды рентгендік компьютерлік томографтарды кеңінен қолдану орталық жүйке жүйесіндегі құрылымдық өзгерістерді зерттеуге ғана емес, сонымен қатар мидағы метаболизмді, қан айналымын және мидың кейбір бөліктерінің функционалдық жағдайын бағалауға мүмкіндік береді. ми. Жақында нейрорадиологияның ең жаңа перспективалы бағыттары болып саналған перфузиялық МРТ (КТ), диффузиялық өлшенген және диффузиялық тензорлық МРТ, воксельдік МРТ морфометриясы, MR спектроскопиясы, функционалды МРТ және т.б. сияқты әдістер бүгінде әртүрлі іргелі зерттеулерде кеңінен қолданылады. және қолданбалы зерттеулер. Осының арқасында нейровизуализация негізінен барлық нейроғылымның даму перспективаларын анықтайтын дербес кешенді пәнге айналды.

11. Оқыту нәтижелері

Білім (танымдық сала)	Дағдылар мен дағдылар (психомоторлы сфера)	Жеке және кәсіби құзыреттіліктер (қарым-қатынастар)
<p>Неврологиялық тәжірибеде негізгі нейровизуалды зерттеу әдістерін біледі</p> <p>Науқасқа қосымша зерттеу әдістерін тағайындаудың негізгі көрсеткіштерін біледі</p> <p>неврологиялық патологияның дамуымен және төтенше жағдайлармен.</p> <p>Нейробейнелеудің әртүрлі әдістерін қолданудың мәні мен негізгі көрсеткіштерін біледі</p>	<p>Істей алады:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Неврологиялық даму кезіндегі клиникалық және аспаптық өзгерістерді бағалау науқаста патология. - клиникалық зерттеу нәтижелері бойынша аспаптық және диагноз қою үшін медициналық тарихқа негізделген функционалдық сынақтар неврологиялық патология, емдеу процесін бақылаңыз - Ауруханаға жатқызу және шұғыл емдеу қажеттілігін талдаңыз хирургиялық араласу, араласудың адекваттылығы және жарамдылығы -Рентгенография, компьютерлік және магнитті-резонанстық томографияны жазу әдістерін меңгерген ми мен жұлынның томографиясы 	<p>Науқаспен, оның туыстарымен, әріптестерімен және басқа қызметкерлермен ең сенімді қарым-қатынас орнатуға қабілетті .</p> <p>Кәсіби, жеке және корпоративтік байланыстарды орнатуда білімін қолданады.</p> <p>Диетология және бағыну ережелерін сақтай отырып, студенттермен, мұғалімдермен, пациенттермен кәсіби қарым-қатынас дағдыларын жетілдіруге ұмтылу .</p>

12. Пререквизиттер : қалыпты анатомия, патологиялық анатомия , қалыпты физиология, патологиялық физиология , гистология.

13. Постреквизиттер : жүйке аурулары, нейрохирургия, реабилитация.

14. Әдебиет:

Негізгі:

1. Неврология және нейрохирургия. 2 томда. 1-том. Неврология [Электрондық ресурс]: оқу құралы / Гусев Е.И., Коновалов А.Н., Скворцова В.И. - 2-ші басылым, рев . және қосымша - М.: GEOTAR-Media, 2013. - <http://www.studmedlib.ru/kitap/ISBN9785970426043.html>
2. «Неврология және нейрохирургия. 2 томда. Т. 2. Нейрохирургия [Электрондық ресурс]: оқу құралы / Е.И.Гусев, А.Н.Коновалов, В.И.Скворцова; редакциялаған А.Н.Коновалов, А.В.Козлова – 4-бас., қосымша – М.: GEOTAR-Media, 2015 ж.». - <http://www.studmedlib.ru/kitap/ISBN9785970429020.html>
3. Неврология және нейрохирургия. 2 томда. 2 том. Нейрохирургия [Электрондық ресурс]: оқу құралы / Гусев Е.И., Коновалов А.Н., Скворцова В.И. - 2-ші басылым, рев . және қосымша - М.: GEOTAR-Media, 2013. - <http://www.studmedlib.ru/kitap/ISBN9785970426050.html>
4. Балалар неврологиясы. 2 томда. 1-том. Жалпы неврология [Электрондық ресурс]: оқу құралы / Петрухин А.С. - М.: GEOTAR-Media, 2012. - <http://www.studmedlib.ru/kitap/ISBN9785970422625.html>
5. Балалар неврологиясы. 2 томда. 2 том. Клиникалық неврология [Электрондық ресурс]: оқу құралы / Петрухин А.С. - М.: GEOTAR-Media, 2012. - <http://www.studmedlib.ru/kitap/ISBN9785970422632.html> Жұлын остеохондрозының неврологиялық асқынулары [Электрондық ресурс] / А.С. Никифоров, Г.Н. Авакян , О.И.Мендель - 2-бас. - М.: GEOTAR-Media, 2015. - <http://www.studmedlib.ru/kitap/ISBN9785970433331.htm>

Қосымша:

1. «Неврология және нейрохирургия. 2 томда. Т. 1. Неврология [Электрондық ресурс]: оқу құралы / Е.И.Гусев, А.Н.Коновалов, В.И.Скворцова; өңдеген А.Н.Коновалов, А.В.Козлова – 4-бас., қосымша – М.: GEOTAR-Media, 2015. - <http://www.studmedlib.ru/book/ISBN9785970429013.html>
2. Жалпы неврология [Электрондық ресурс] / А.С.Никифоров, Е.И.Гусев. - 2-ші басылым, рев . және қосымша - М.: GEOTAR-Media, 2013. - <http://www.studmedlib.ru/book/ISBN9785970426616.html>
3. Жалпы неврология [Электрондық ресурс]: оқу құралы / А.С. Никифоров, Е.И. Гусев - М.: GEOTAR-Media, 2007. - <http://www.studmedlib.ru/book/ISBN9785970405154.html>

1. Неврология, психиатрия, реабилитация және нейрохирургия кафедрасы

2. Резидентура

3. Білім беру бағдарламасы: «Нейрохирургия ересектердің, балалардың»

4. 2-ші жыл

5. Пәні: «Хирургиялық науқастарды қарқынды емдеу»

6. Кредиттер саны: 4 кредит

7. Пәннің мақсаты: хирургиялық және терапевтік науқастардың өмірлік маңызды мүшелері мен жүйелерінің функцияларын қалпына келтіру және қолдау бойынша шаралар кешенін жүргізу үшін негізгі терапевтік, диагностикалық және профилактикалық араласу дағдыларын бекіту.

8. Пәннің мазмұны: Интенсивті терапияға арналған жабдықтар мен жабдықтар. Интенсивті терапиядағы бақылау. Интенсивті терапиядағы қышқылдық-негіздік жағдай. Интракраниальды гипертензия. Мидың ісінуі. Этиология. Патогенез. Клиникалық сурет. Диагностика. Реанимация және қарқынды терапия. Біріктірілген бас-ми жарақатының қарқынды терапиясы.

9. Тапсырмалар:

-науқастың жағдайының ауырлығын бағалай алатын нейрохирургты дайындау, бар бұзылыстарды анықтау, қатар жүретін ауруларды диагностикалау дағдыларын тереңдету және бекіту, операцияға дейінгі дайындықтың көлемі мен сипатын анықтау дағдыларын дамыту және бекіту, білімін дамыту және хирургиялық патологиясы бар науқастарға анестезияны таңдауға қатысты дағдылар.

10. Пәнді таңдаудың негіздемесі:

Жедел хирургиялық патологиясы бар науқастарда операцияға дейінгі және операциядан кейінгі ерте кезеңде қарқынды терапияны оңтайландыру операциядан кейінгі асқынулардың дамуын жартысына дейін болдырмайды. Жедел хирургиялық аурулары мен жарақаттары бар науқастарда ауыр асқынулардың (ПЭ, пневмония, церебральды ісінулер, жедел коронарлық және церебральды қан айналымы бұзылыстары) даму қаупі көптеген факторларға байланысты: жедел басталуы, ауыр қабыну процесі, қатар жүретін терапиялық патологияның болуы, зақымдану дәрежесі, хирургиялық араласудың ұзақтығы және сәйкесінше анестезиологиялық қамтамасыз ету, операциядан кейінгі ерте кезеңде қарқынды терапияның жетілмегендігі.

11. Оқыту нәтижелері

Білім (танымдық сала)	Дағдылар мен дағдылар (психомоторлы сфера)	Жеке және кәсіби құзыреттіліктер (қарым-қатынастар)
<p>Әртүрлі мүшелер мен жүйелердің қалыпты және патологиялық физиологиясының негіздерін, жағдайын біледі</p> <p>метаболизм және гомеостаз көрсеткіштері.</p> <p>Аурулардың негізгі нозологиялық формаларының этиологиясын, патогенезін және клиникасын біледі және анестезиология және реанимация тәжірибесінде кездесетін патологиялық синдромдар.</p> <p>Хирургияның мамандандырылған салаларындағы анестезияның ерекшеліктерін біледі : хирургия, урология, травматология, онкология, өкпе хирургиясы, ЛОР хирургиясы, акушерлік және гинекология, балалар хирургиясы, кардиохирургия және амбулаторлық хирургия.</p> <p>Хирургия мамандығы бойынша науқастарды емдеу нәтижелерін бағалау және ғылыми мәліметтер алу үшін зертханалық және аспаптық диагностикалық зерттеу әдістерін қолданудың жалпы</p>	<p>Істей алады:</p> <ul style="list-style-type: none"> - отандық және ғылыми зерттеулердің нәтижелері бойынша әдебиеттік деректерді талдау шетелдік авторлар, ғылыми зерттеулердің өзекті мәселелері бойынша ақпарат жинау, хирургия саласында алға қойылған болжамдарға статистикалық тексеру жүргізу; - аурудың немесе жағдайдың (аурулар немесе жағдайлар тобының) клиникалық көрінісін бағалау, диагностикалау, емдеуді тағайындау, пациенттерге профилине сәйкес оңалту және профилактикалық шараларды ұсыну хирургия; - медициналық көмекті ұйымдастыру мен сапасын бағалау, проблемаларды анықтау; пациенттерге бейіні бойынша медициналық көмек көрсету процесіне, мерзіміне және нәтижелеріне қатысты; - ғылыми мәселелерді шешуге қажетті зертханалық және аспаптық диагностикалық зерттеу әдістерін таңдау, хирургия саласындағы ғылыми зерттеулердің нәтижелерін түсіндіру. 	<p>Науқаспен, оның туыстарымен, әріптестерімен және басқа қызметкерлермен ең сенімді қарым-қатынас орнатуға қабілетті .</p> <p>Кәсіби, жеке және корпоративтік байланыстарды орнатуда білімін қолданады.</p> <p>Диетология және бағыну ережелерін сақтай отырып, студенттермен, мұғалімдермен, пациенттермен кәсіби қарым-қатынас дағдыларын жетілдіруге ұмтылу .</p>

принциптері туралы түсінігі бар .	- белгілі бақылау әдістерін қолдануды біледі пациенттерге олардың профиліне сәйкес медициналық көмек көрсетуді жақсарту бойынша ғылыми мәселелерді шешу операция	
-----------------------------------	--	--

12. Пререквизиттер : қалыпты анатомия, патологиялық анатомия , қалыпты физиология, патологиялық физиология , гистология.

13. Постреквизиттер : жүйке аурулары, нейрохирургия, реабилитация.

14. Әдебиет:

Негізгі:

1. Лобанова, Е.Д. Реанимация және қарқынды терапия / Е.Д. Лобанова. - М.: Медицина, 2000. - 296 б .
2. Малышев, В.Д. Қарқынды терапия: Дәрігерлерге арналған нұсқаулық / В.Д. Малышев, С.В. Свиридов және басқалар - Ереван: ИМ, 2009. - 712 б .
3. Малышев, В.П. Қарқынды терапия / В.П. Малышев. - М.: ИМ, 2009. - 712 б.б.
4. Реанимация және қарқынды терапия. Тесттер мен ситуациялық тапсырмалар жинағы. - М.: Феникс, 2007. - 128 б .
5. Радушкевич , В.Л. Тәжірибеші дәрігерге реанимация және қарқынды терапия. / В.Л. Радушкевич , Б.И. Бартакевич . - М.: ИМ, 2011. - 576 б .
6. Сюзин, С.А. Анестезиология, реанимация, қарқынды терапия: Оқу құралы / С.А. Сюзин. - Ереван: ИМ, 2015. - 496 б . 7. Сью, Д.И. Қарқынды терапия: заманауи аспектілер / Д.И. Сью. - М.: MEDpress-inform , 2008. - 336 б .

Қосымша:

1. Браун Д.Л. «Аймақтық анестезия атласы», Мәскеу, Медпресс-Информ , 2009 ж.
2. Жеддел пульмонология: [нұсқаулық] / Е.Қ. Зилбер. - М.: ГЕОТАРМЕДИЯ , 2009. - 264 б.
3. Neil M. J. Көрнекі фармакология: Trans. ағылшын тілінен // Ред. М.А. Демидова. - М.: ГЕОТАРМ., 2009. - 104 б. - (Емтихан өте жақсы).
4. С. Маркуччи , Н.А. Коэн, Дж.Метро . Анестезиология: қателіктерді қалай болдырмауға болады / В.А. Корячкин . -SPb, 2011 ж.
5. Смит Г., Роубутам Д.Дж., Айткенхед А.Р. Анестезиология 2010 ж

1. Неврология, психиатрия, реабилитация және нейрохирургия кафедрасы

2. Резидентура

3. Білім беру бағдарламасы: «Нейрохирургия ересектердің, балалардың»

4. 2-ші жыл

5. Пәні: «Ауруханадағы неврология»

6. Кредиттер саны: 4 кредит

7. Пәннің мақсаты: резиденттерде жалпы және арнайы неврология және нейрохирургия бөлімдері бойынша жүйелі және теориялық білімдерін дамыту, неврологиялық бұзылыстарды алғашқы диагностикалауда практикалық дағдыларды меңгеру, өзекті және клиникалық неврологиялық диагноздарды тұжырымдау әдістемесі мен принциптерін меңгеру. орталық және перифериялық жүйке жүйесі аурулары бар науқастарды консервативті және нейрохирургиялық емдеу.

8. Пәннің мазмұны: Клиникалық неврологияның пәні мен тарихы. Клиникалық неврологияны зерттеудің мақсаты мен міндеттері. Жүйке жүйесінің құрылысы мен қызметінің принциптері. Жалпы және арнайы неврология. Цереброваскулярлық аурулар. Ишемиялық, геморрагиялық инсульт. Жүйке жүйесінің жұқпалы аурулары. Менингит. Энцефалит. Миелит. АИТВ-

инфекциясы, СПИД, мерез, бруцеллез, токсоплазмоз салдарынан жүйке жүйесінің зақымдануы. Жүйке жүйесінің демиелинизациялық аурулары. Көп склероз. Жедел диссеминирленген энцефаломиелит. Жүйке жүйесінің вертеброгендік зақымдануы. Рефлекторлы-бұлшықеттік-тоникалық және қысу синдромдары. Перифериялық жүйке жүйесінің аурулары. Мононевропатия, полиневропатия, невралгия. Пароксизмальды сананың бұзылуы. Эпилепсия және нейрогендік синкоп. Жүйке жүйесінің дегенеративті аурулары. Паркинсон ауруы. Хантингтон хорейасы. Бұралу дистониясы. Вильсон-Коновалов бауыр-церебральды дегенерация. Сирингомиелия. Моторлы нейрон ауруы. Миастения. Ауру Альцгеймер ауруы.

9. Тапсырмалар:

- Жүйке жүйесі бұзылған науқастарға диагностика, алдын алу, болжамды бағалау және білікті, тиімді көмек көрсету бойынша заманауи теориялық және практикалық білімі бар нейрохирург дайындау.
- Жүйке жүйесі бұзылған науқастарға қажетті қарқынды терапия процедураларын жүргізу үшін резиденттерді білім, дағды және практикалық дағдыларға үйрету.
- резиденттерді стационарлық және амбулаторлық жағдайларда оңалтудың бастапқы кезеңінде жүйке жүйесі бұзылған науқастарға оңалту терапиясын жүргізуге үйрету.

10. Пәнді таңдаудың негіздемесі:

«Ауруханадағы неврология» пәнін оқу арқылы резидент жүйке жүйесінің басым зақымдануы мен диагностикасы бар аурулардың этиологиясы, патогенезі және клиникалық көріністері, оңалту терапиясының принциптері туралы түсінік алады. Алдын алу әдістеріне, экстрапирамидалық зақымданулардың біріншілік және қайталама профилактикасына, жүйке аурулары бар науқастарды оңалтуға, сондай-ақ стационарлар мен амбулаториялық мекемелерде жіберілген тактикалық және емдік қателіктерге көп көңіл бөлінеді.

Оқытушылар жүйке жүйесінің зақымдануына байланысты бұзылыстары бар науқастарға стационарлардағы стационар сатысында да, амбулаториялық жағдайда да тиімді терапия мен басқару тактикасын қамтамасыз етуді зерттеуге мүмкіндік береді.

11. Оқыту нәтижелері

Білім (танымдық сала)	Дағдылар мен дағдылар (психомоторлы аймақ)	Жеке және кәсіби құзыреттіліктер (қарым-қатынастар)
Жүйке бұзылыстары бар науқастарға неврологиялық көмекті ұйымдастыру мәселелерін біледі . Орталық, перифериялық, вегетативті жүйке жүйесінің анатомиясы мен топографиялық анатомиясын біледі. Жүйке жүйесінің қалыпты және патологиялық физиологиясының негізгі мәселелерін біледі . Біледі: - жіктеу, - жүйке жүйесінің зақымдануының этиологиясы;	Анықтай алады : -жүйке жүйесінің зақымдану белгілері мен синдромдары. Біледі: - диагностика және емдеу әдістері, алдын алу; - жүйке ауруларының дифференциалды диагностикасы; - науқастарды реабилитациялау жүйке бұзылыстарымен . - жүйке бұзылыстарының нәтижелері мен болжамы; ; жүйке аурулары бар науқастарды реабилитациялауда қолданылатын жаттығу терапиясы, акупунктура және басқа емдеу әдістері -	Науқаспен, оның туыстарымен, әріптестерімен және басқа қызметкерлермен ең сенімді қарым-қатынас орнатуға қабілетті . Кәсіби, жеке және корпоративтік байланыстарды орнатуда білімін қолданады. Диетология және бағыну ережелерін сақтай отырып, студенттермен, мұғалімдермен, пациенттермен кәсіби қарым-қатынас дағдыларын жетілдіруге ұмтылу .

<p>- жүйке жүйесінің зақымдануының даму механизмдері ,</p> <p>- неврологиялық диспансерде қолданылатын жалпы және қосымша тексеру әдістері;</p> <p>жүйке ауруларын емдеудің заманауи принциптері .</p>	<p>диагностикалық процедураларды тәуелсіз жүргізу және бағалау (диета, емдеу және алдын алудың баламалы әдістері).</p>	
--	--	--

12. Пререквизиттер : қалыпты анатомия, патологиялық анатомия , қалыпты физиология, патологиялық физиология , гистология.

13. Постреквизиттер : жүйке аурулары, нейрохирургия, реабилитация.

14. Әдебиет: негізгі және қосымша

Негізгі:

1. Никифоров А.С. Жалпы неврология [Электрондық оқулық]: оқу құралы / А.С. Никифоров, Е.И. Гусев. - Мәскеу: GEOTAR-Media, 2015. Қол жеткізу режимі: http://www.studmedlib.ru/кітап/ISBN_9785970433850.html
2. Гусев, Е.И. Неврология және нейрохирургия. Т. 1: Неврология [Электрондық ресурс]: оқу құралы / Е.И.Гусев, А.Н.Коновалов, В.И.Скворцова. - Мәскеу: GEOTAR-Media, 2015. Қол жеткізу режимі: http://www.studmedlib.ru/кітап/ISBN_9785970429013.html

Қосымша:

1. Катунина Е.А., Титова Н. В. Паркинсон ауруының ерте кезеңдерін диагностикалау және емдеу. – М.: 2015. – 40 б.
2. Епифанов В.А. Неврологиядағы реабилитация [Электрондық оқулық]: оқу құралы / В.А.Епифанов, А.В.Епифанов. - Мәскеу: GEOTAR-Media, 2015. Қол жеткізу режимі: http://www.studmedlib.ru/кітап/ISBN_9785970434420.html